

Ramonshoek (Wachtebeke, Oost-Vlaanderen)

Projectcode: 2016L209

Februari 2017

ARCHEOLOGIENOTA met uitgesteld traject

BUREAUONDERZOEK (FASE 0)

DEEL 2: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteur: Wouter Van Goidsenhoven, Clara Thys
Wetenschappelijke begeleiding: Dieter Demey

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Janiek De Gryse, OE/ERK/Archeoloog/2015/00043

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2017

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

Deel 2: Programma van maatregelen	4
2.1 Administratieve gegevens	4
2.2 Synthese	5
2.3 Gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen	6
2.3.1 Volledigheid van het gevoerde vooronderzoek	6
2.3.2 Aanwezigheid van een archeologische site	8
2.3.3 De waardering van de archeologische site:	8
2.3.4 Impactbepaling	9
2.3.5 De bepaling van de maatregelen	9
2.4 Programma van Maatregelen.....	9
2.4.1 De aanleiding van het vooronderzoek	9
2.4.2 Resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem	9
2.4.3 Vraagstelling en onderzoeksdoel.....	9
2.4.4 Resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem	10
2.4.5 Onderzoeksstrategie en methode.....	10
2.4.6 Onderzoekstechnieken.....	11
2.4.7 Eventuele afwijkingen van de CGP	13
2.4.8 Noodzakelijke competenties uitvoerders	13
2.4.9 Schatting inzake tijd en kosten	13
2.4.9.1 <i>Tijd</i>	13
2.4.10 Kosten.....	13
2.5 Conclusie	14
Deel 3: Bibliografie.....	14

FIGURENLIJST (2016L209)

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB basiskaart met aanduiding van de kadastrumnummers (bron: Geopunt).	5
Figuur 2: Advieszone proefsleuven.	11
Figuur 3: voorstel proefsleuven.	12

TABELLENLIJST (2016L209)

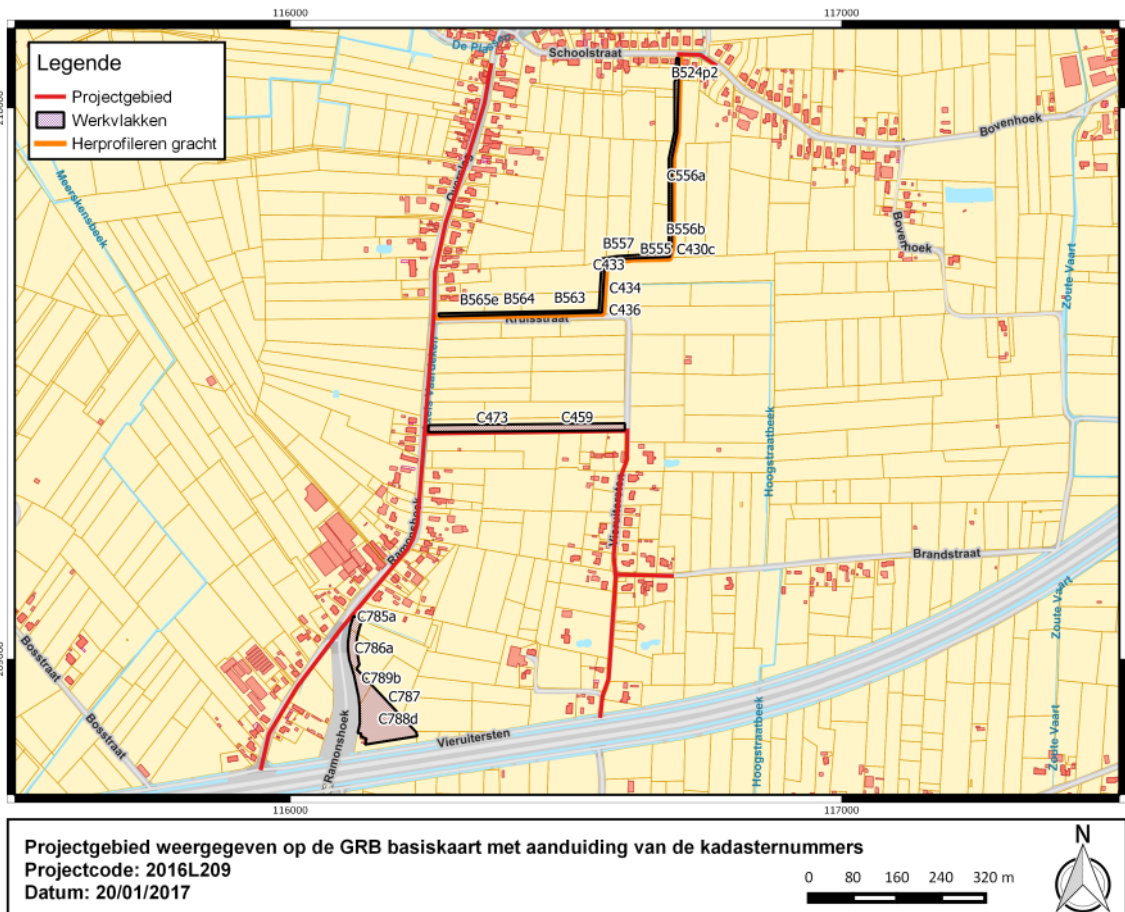
Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.	4
--	---

Deel 2: Programma van maatregelen

2.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de initiatiefnemer	Aquafin nv Dijkstraat 8 2630 Aartselaar	
b) Het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	OE/ERK/Archeoloog/2015/00043	
c) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de erkende archeoloog	Janiek De Gryse Ten Briele 14 bus 15 8200 Sint-Michiels-Brugge	
d) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	Oost-Vlaanderen
	Gemeente	Wachtebeke
	Deelgemeente	Overslag
	Postcode	9185
	Adres	Ramonshoek, Vieruitersten, Kruisstraat, Overslag, Brandstraat
	Toponiem	Ramonshoek
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X _{min} = 115500 Y _{min} = 208754 X _{max} = 117504 Y _{max} = 210145
e) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Wachtebeke, Overslag, 2e afdeling, sie B, openbaar domein Wachtebeke, Overslag, 2e afdeling, sie C, openbaar domein Wachtebeke, Overslag, 2e afdeling, sie B, delen van nrs. 524P2, 545A2, 545Z, 555, 556A,B, 557, 563, 564, 565E, 688H,V,Z,A2,E2, 689B,C, 692L, 1156C, 1161H,L, 1175E,F, 1176E, 1177G,H, 1181H Wachtebeke, Overslag, 2e afdeling, sie C, delen van nrs. 430C, 433, 434, 436, 459, 466, 467A, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 476, 479B, 725, 771D, 772D, 775E, 775D, 778W, 786A, 787, 788D, 789B, 1629A Figuur 1	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB basiskaart met aanduiding van de kadastrumnummers (bron: Geopunt).

2.2 Synthese

Aquafin nv plant rioleringswerken te Overslag, deelgemeente van Wachtebeke aan de Belgisch-Nederlands grens. Deze werkzaamheden omvatten de aanleg van een gescheiden rioleringsstelsel en een werfzone, inclusief bufferbekken. De werken aan de riolering omvatten een lengte van ca. 3500m, de werkzones hebben een totale oppervlakte van 16100m². De zuidelijke werkzone heeft een oppervlakte van 8928m². Dit omvat het bufferbekken, met een oppervlakte van ca. 2000m².

Landschappelijk gezien is het plangebied gelegen ten noorden van de landschapsdominerende zandrug Maldegem-Stekene, op de grens van de Scheldepolders. De Quartairgeologische kaart geeft een profielopbouw aan bestaand uit eolische afzettingen van het laat-Pleistoceen bovenop fluviatiele afzettingen van het laat-Pleistoceen en getijdenafzettingen van het Eemiaan. Dit impliceert een archeologisch niveau dat zich relatief dicht bij de oppervlakte, direct onder de teelaarde bevindt. De bodem bestaat uit zand en lemig zand.

Historisch gezien moet het ontstaan van Wachtebeke en Overslag gekaderd worden op het einde van de volle middeleeuwen, in de 'grote ontginningsbeweging'. In deze periode worden minder geschikte terreinen geëxploiteerd als antwoord op een ongeziene demografische druk. De streek rond Wachtebeke, op de grens met de Scheldepolders, werd veel turf gewonnen. Voor de afvoer ervan richting Gent werd in de late middeleeuwen de Langelede uitgegraven. De cartografische gegevens wijzen op een continu ruraal karakter van het plangebied tot op heden.

Op de planlocatie zelf zijn geen gekende archeologische resten gekend. In de ruime omgeving betreffen de gekende waarden hoofdzakelijk contextloze indicatoren uit het mesolithicum en neolithicum afkomstig van veldkarteringen. Het valt niet te verwonderen dat de landschappelijke situatie, net ten noorden van een de droge goed bewerkbare zandrug, op de grens met een nat gebied een grote aantrekkingskracht had op zowel jager-verzamelaars als vroege landbouwgemeenschappen. Het plangebied herbergt een zeker archeologisch potentieel.

2.3 Gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen

2.3.1 Volledigheid van het gevoerde vooronderzoek

Voor de geplande werken van Aquafin nv op het grondgebied van Wachtebeke vallen de geplande werken op te splitsen in twee. Enerzijds is er de aanleg van het gescheiden rioleringsstelsel en aanleg van grachten, anderzijds is er de realisatie van de werkzones.

Voor de geplande aanleg van de nieuwe regenwaterafvoer, afvalwaterafvoer en grachten is duidelijk dat deze werkzaamheden in hoofdzaak plaatsvinden onder de bestaande wegeis, op de locatie waar de huidige riolering gelegen is. Gelet op de zuiver eolische sequentie en het bijgevolg relatief oppervlakkige archeologische niveau kan er van uitgegaan worden dat het bodemarchief ter hoogte van het geplande gescheiden afvoer reeds aanzienlijk geroerd is. Verder archeologisch onderzoek zou hier weinig zinvol zijn.

Ter hoogte van de geplande zuidelijke (grootste) werkzone moet echter uitgegaan worden van een acute bedreiging van het bodemarchief. Hier wordt immers een permanente berging aangelegd ifv de herprofilering van de grachten in deze zone. Hier zullen de werken tot ca. 2m onder het huidige maaiveld reiken. Er zijn geen aanwijzingen dat het bodemarchief hier reeds verstoord is. Daarom is het aangewezen ter hoogte van deze zone verder archeologisch onderzoek uit te voeren. De meest geschikte onderzoeksmethode, gelet op het eolisch karakter van de bodem, is een proefsleuvenonderzoek de meest aangewezen manier om het archeologisch potentieel in kaart te brengen.

Er wordt geen proefsleuvenonderzoek geadviseerd ter hoogte van beide noordelijkste werkzones; deze zones zijn aanzienlijk kleiner dan de zuidelijkste werkzone. Het potentieel op kennisvermeerdering is hier beduidend lager. In deze zones wordt tevens enkel de teelaarde afgegraven.

Met betrekking tot de zuidelijkste werkzone aan de Ramonshoek/Vieruitersten met oppervlakte van 8928m² werden volgende onderzoeksmethoden overwogen:

-gespecialiseerd archivalisch onderzoek: in specifieke gevallen is bijkomend, gespecialiseerd bronnenonderzoek aangewezen. Deze vorm van doorgedreven bronnenonderzoek heeft vooral betrekking op contexten waarbij de archeologische/historische waarde niet afgeleid kan worden uit de standaardbronnen die voor de opmaak van een archeologische nota geraadpleegd worden.

Eén van de meest voorkomende voorbeelden waar doorgedreven archivalisch onderzoek noodzakelijk is, betreft terreinen gelegen binnen de frontzone van de Eerste Wereldoorlog. Om een degelijke inschatting te maken van de mogelijk aanwezige ondergrondse relictten dienen hiervoor loopgravenkaarten, luchtfoto's, regimentsgeschiedenissen en regio- en periodedeskundigen geconsulteerd te worden.

In het geval van "Aquafin - Wachtebeke" is verder doorgedreven archiefonderzoek niet aangewezen. De informatie die kan afgeleid worden uit de verschillende, geraadpleegde cartografische bronnen en

hedendaagse luchtfoto's wijst op het continue rurale karakter van de projectlocatie. Er zijn geen aanwijzingen voor een complexe historische situatie die intensiever bronnenonderzoek opdringt.

-landschappelijk bodemonderzoek: een landschappelijk booronderzoek kan altijd zinvol zijn indien een complexe landschappelijke situatie en bijgevolg complexe verticale stratigrafie verwacht wordt, bijvoorbeeld in een beekdal of aan de voet van een helling. Ook als de verstoringshistoriek van het terrein niet duidelijk is, bijvoorbeeld indien blijkt uit het bureauonderzoek dat het terrein bebouwd geweest is maar geen plannen beschikbaar zijn.

Dit is echter niet het geval voor het plangebied; zowel de bodemkaart van Vlaanderen als de Quartairgeologische kaart tonen aan dat er geen complexe bodemkundige situatie verwacht wordt. De ondergrond bestaat uit een laat-Pleistocene eolische afzetting. Ook moet rekening gehouden worden met het feit dat bij een proefsleuvenonderzoek de bodemkundige opbouw in een ruimer kader bestudeerd kan worden door middel van strategisch aangelegde profielkolommen binnen de sleuf.

-geofysisch onderzoek: een geofysisch onderzoek heeft in hoofdzaak als doel om, zonder ingreep in de bodem, grotere ondergrondse anomalieën in kaart te brengen. In hoofdzaak betreft het structuren zoals funderingen en muren van, bij voorbeeld, oude kloosters of kastelen, maar ook ovens en/of baksteenconcentraties die niet meer zichtbaar zijn aan de oppervlakte. Tevens kunnen door middel van weerstandsmetingen grote verschillen in bodemopbouw vastgesteld worden.

In het geval van "Aquafin-Wachtebeke" is de toepassing van deze onderzoeksmethode van geen nut. Het betreft een ruraal gebied waar in hoofdzaak restanten kunnen verwacht worden van landelijk gebruik en bewoning in het verleden. Er zijn, op basis van het bureauonderzoek, geen redenen om aan te nemen dat er zich nog grote stenen of metalen structuren in de ondergrond bevinden. Een geofysisch onderzoek op deze planlocatie zou een overbodige kost betekenen.

-verkenkend en waarderend archeologisch booronderzoek: een verkennend archeologisch onderzoek heeft als doel eventuele afgedekte archeologische vindplaatsen in kaart te brengen door middel van een extensief boorgrid. In geval van een positieve waardering kan met behulp van een waarderend booronderzoek in een intensiever grid de artefactenconcentratie gelokaliseerd worden. Op basis van de resultaten van deze booronderzoeken kan overgegaan worden tot de aanleg van proefputten of een opgraving in functie van afgedekte archeologische sites.

Hierbij moet erop gewezen worden dat de aandacht bij deze vorm van onderzoek uitgaat van in situ bewaarde vondstconcentraties. Dit gegeven impliceert dat bewaarde vindplaatsen gezocht moeten worden op landschappelijke locaties waar de kans op afgedekte archeologie reëel is, zoals aan de voet van een helling of andere locaties waar de beschermingscondities ideaal zijn voor kwetsbare contexten bv. de aanwezigheid van plaggendecken etc.

In het geval van "Aquafin-Wachtebeke" is een prospectie met als doel de lokalisatie en waardering van afgedekte vindplaatsen niet aangewezen. De bewaringscondities voor zulke vindplaatsen op het projectgebied zijn niet gunstig. In tegendeel, het archeologisch niveau bevindt zich relatief dicht bij de oppervlakte en de Kabinetskaart geeft weer dat het terrein sinds de 18e eeuw bewerkt wordt. De kans dat zich nog een intacte vondstenconcentratie op het projectgebied bevindt is zo goed als onbestaand.

-veldkartering: een veldkartering of "field-walking" bestaat uit een systematische visuele inspectie van een terrein en het inventariseren van eventuele oppervlaktevondsten. Deze prospectiemethode wordt bij voorkeur aangewend op terreinen die een zekere mate van (regelmatige) oppervlakte bewerking kennen, dus hoofdzakelijk op akkers. De kartering wordt gewoonlijk uitgevoerd in parallelle raaian met een regelmatige tussenafstand. Soms wordt ook in een raster gewerkt indien een gedetailleerder beeld gewenst is. Op basis van waarnemingen kunnen eventueel interessante zones afgebakend worden.

Afhankelijk van het karakter van het gerecupereerde vondstmateriaal kunnen gerichtere keuzes gemaakt worden in de eventueel te volgen onderzoeksstrategie op een terrein.

Op het projectgebied is een veldkartering weinig zinvol. Zoals aangegeven is het verwachtingspatroon voor een bewaarde steentijdvindplaats of afgedekte vondstenconcentratie klein of zo goed als onbestaand. Hierdoor kan verondersteld worden dat het op het terrein eerder gezocht moet worden naar sporen. Een veldkartering is in dit geval niet de aangewezen methode om de onderzoeksvragen (cf. infra) beargumenteerd te beantwoorden.

-proefsleuven: een proefsleuvenonderzoek met ingreep in de bodem heeft (net als proefputten in stedelijke context) als doel steekproefsgewijs het terrein archeologisch te inventariseren en vanuit de resultaten van dit vooronderzoek wetenschappelijk beargumenteerde uitspraken te doen over het al dan niet overgaan tot een (gedeeltelijke) vlakdekkende opgraving. Standaard wordt bij een ruraal proefsleuvenonderzoek tussen de 10% en 12,5% van het terrein archeologisch geïnventariseerd. Normaliter worden de proefsleuven ingeplant in een regelmatig patroon om zo tot een wetenschappelijk verantwoorde inschatting van de archeologische aanwezigheid te komen.

In het geval de werkzone te Wachtebeke, waar klassieke sporenarcheologie tot de verwachting behoort, is dit de aangewezen onderzoeksmethode om het bodemarchief te inventariseren. Op basis van de bekomen resultaten kan een verantwoorde inschatting gemaakt worden van het archeologisch potentieel en eventueel verder te nemen stappen inzake archeologisch vervolgonderzoek.

De keuze voor een prospectie met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven werd afgetoetst aan de vier criteria opgenomen in de Code van Goede Praktijk (CGP artikel 5.3)

-mogelijk: het terrein is vrij toegankelijk voor een graafmachine. Los van eventueel aanwezige leidingen worden geen onoverkomelijke obstakels gezien waardoor een prospectie onmogelijk zou zijn.

-nuttig: er zijn geen argumenten om aan te nemen dat een archeologische terreininventarisatie niet zinvol zou zijn. De proefsleuven brengen de archeologische aanwezigheid op het bedreigde terrein in kaart. Hierop kan een gedegen beslissing genomen worden in functie van een eventueel vervolgonderzoek.

-schadelijk: een proefsleuvenonderzoek is de meest opportune manier om het archeologisch potentieel van het projectgebied in kaart te brengen. De mate van spoorbewerking blijft beperkt waardoor deze bewaard blijven voor een eventueel vervolgonderzoek.

-noodzakelijk: de aanleg van de werkzone impliceert een vlakdekkende verstoring van ca. 8928m². Dit is een scenario waarbij niet geopteerd kan worden voor in-situ bewaring. Hierdoor is het noodzakelijk over te gaan tot een terreininventarisatie om zo te bepalen op welke delen van het terrein eventuele noodopgraving plaats moet vinden.

2.3.2 Aanwezigheid van een archeologische site

Tot op heden kon de aan- of afwezigheid van een archeologische site niet aangetoond worden. Daarentegen werd wel duidelijk een beduidend archeologisch potentieel afgeleid op basis van de landschappelijke en archeologische indicatoren.

2.3.3 De waardering van de archeologische site:

Niet van toepassing, cf. punt 2.3.2

2.3.4 Impactbepaling

Niet van toepassing cf. punt 2.3.2

2.3.5 De bepaling van de maatregelen

Niet van toepassing cf. punt 2.3.2

2.4 Programma van Maatregelen

2.4.1 De aanleiding van het vooronderzoek

Cf. supra, punt 1.1.6

2.4.2 Resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem

Tot op heden werd reeds een bureauonderzoek (projectcode 2016L209) uitgevoerd. De resultaten van dit vooronderzoek wijzen op een beduidend archeologisch potentieel van het plangebied (cf. verslag van resultaten). Gelet op de aard van de geplande werken moet uitgegaan worden van een aanzienlijke verstoring ter hoogte van de zuidelijk gelegen werkzone. De aanleg van het gescheiden rioleringsstelsel en het uitgraven van grachten vindt hoofdzakelijk plaats in reeds geroerde grond.

2.4.3 Vraagstelling en onderzoeksdoel

Doel van de terreininventarisatie door middel van proefsleuven is een inschatting maken van het archeologisch potentieel binnen het bedreigde deel van het projectgebied. Van belang hierbij is dat minstens volgende onderzoeksvragen beantwoord worden.

- wat zijn de waargenomen bodemhorizonten, beschrijving + duiding?
- in hoeverre is de bodemopbouw nog intact?
- zijn er (nog) bodemsporen aanwezig? Zijn deze van natuurlijke of antropogene aard?
- op welk(e) niveau(s) manifesteren de archeologische sporen zich?
- wat is de relatie tussen de bodem en de archeologische sporen?
- wat is de bewaringstoestand van de sporen?
- maken de antropogene bodemsporen deel uit van één of meerdere structuren?
- kan op basis van gerecupereerd materiaal uitspraak gedaan worden over de datering, behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak gedaan worden over de aard en de omvang van de occupatie?
- zijn er indicaties voor de inrichting van een erf/nederzetting?

-zijn er indicaties voor de inrichting van een funeraire ruimte? (hoeveel niveaus? Omvang? Geschatte aantal individuen?)

-is er een bodemkundige verklaring voor de (partiële) afwezigheid van archeologische sporen?

-wat is de wetenschappelijke waarde van de waargenomen archeologische vindplaats? Wat betekenen de gegevens mogelijk voor een aanvulling van kennisleemtes van de lokale en regionale geschiedenis? Kunnen de eventueel waargenomen fenomenen in verband gebracht worden met nabij gelegen vindplaatsen?

-voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (is behoud in situ mogelijk?)?

-voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de ruimtelijke ontwikkeling en niet in situ bewaard kunnen blijven:

- wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zone(s) voor vervolgonderzoek?
- welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel methodologisch als voor aanpak van het vervolgonderzoek?
- welke vraagstellingen zijn voor het vervolgonderzoek relevant?
- zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?

2.4.4 Resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem

Met betrekking tot de projectlocatie "Wachtebeke - Aquafin" is reeds een desktopstudie uitgevoerd (projectcode: 2016L209). De resultaten van dit bureauonderzoek wijzen op een beduidend archeologisch potentieel ter hoogte van het onverstoord deel in het zuiden. Gelet op de aard van de geplande werken moet uitgegaan worden van een grondige verstoring van het bodemarchief ter hoogte van de zuidelijke werkzone. Ter hoogte van de werken binnen de huidige wegenis moet uitgegaan worden van een reeds verstoord bodemarchief.

2.4.5 Onderzoeksstrategie en methode

De geplande ingrepen ter hoogte van de zuidelijke werkzone een reële bedreiging voor het kwetsbaar ondergronds erfgoed op de rest van het terrein.

De gehele onderzoekbare oppervlakte dient archeologisch geïnventariseerd te worden door middel van proefsleuven. De oppervlakte van het terrein waar het bodemarchief bedreigd is door de werkzaamheden is ca. 0,8ha groot.

Er zijn geen aanwijzingen voor een complexe bodemkundige situatie. Er moet uitgegaan worden van een situatie waarbij op zoek gegaan wordt naar bodemsporen en niet zozeer vondstenconcentraties. Er moet uitgegaan worden van een proefsleuvenonderzoek op sites zonder een complexe verticale stratigrafie conform de Code van Goede Praktijk artikels 8.6 en 8.6.2.

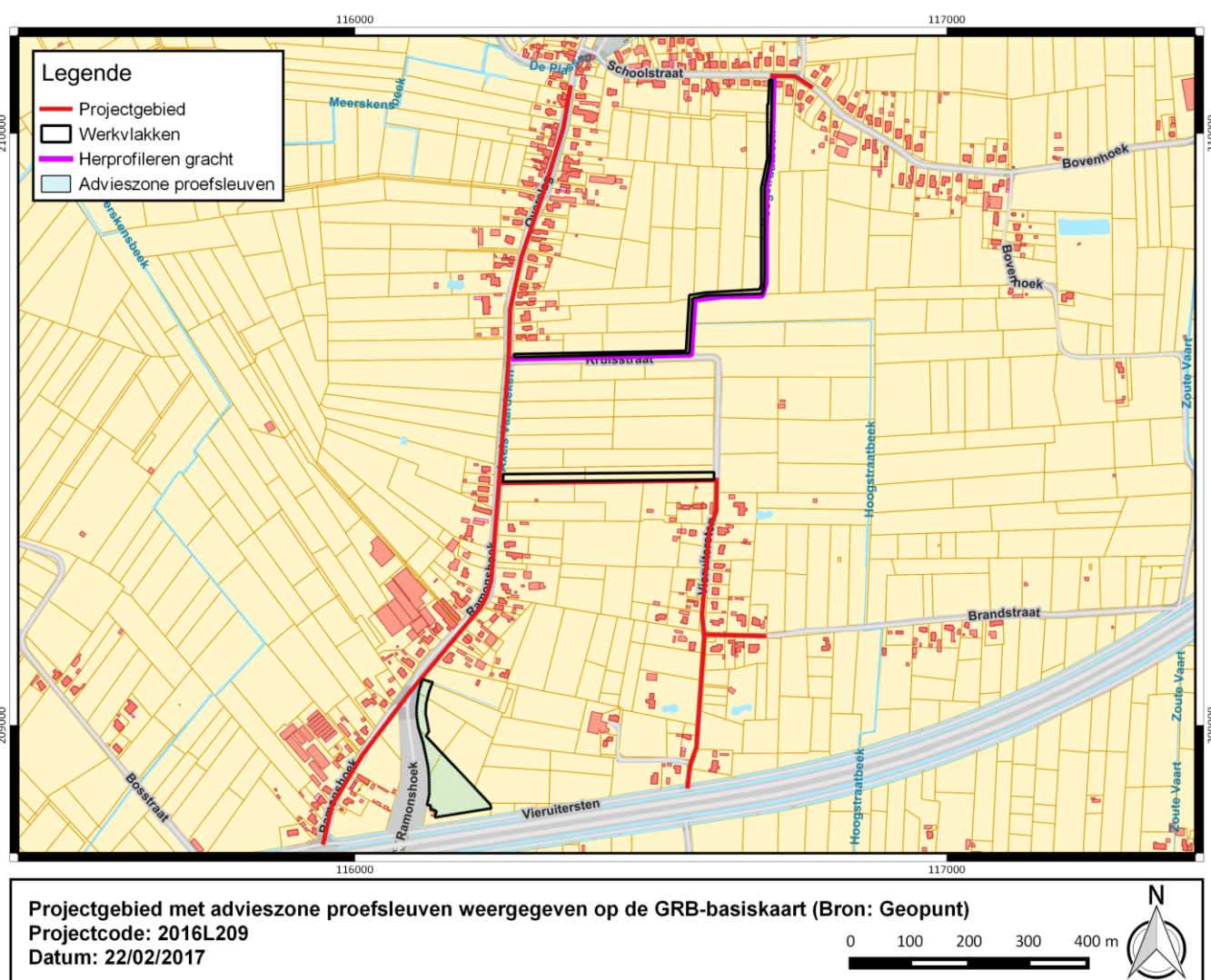
De methode van continue proefsleuven moet worden toegepast. Het proefsleuvenonderzoek dient een statistisch representatief deel van het terrein te inventariseren. Dit deel dient groot genoeg te zijn om eventuele resultaten te kunnen extrapoleren naar de rest van het terreingedeelte dat wordt bedreigd door de werkzaamheden. De proefsleuven worden aangelegd in een regelmatig patroon om zo een gedegen dekking van het terrein te verkrijgen.

De archeologische prospectie met ingreep in de bodem wordt als succesvol beschouwd indien er een beargumenteerd antwoord op de onderzoeksvragen geformuleerd kan worden en het rapport wordt opgeleverd. Criteria die gehanteerd zullen worden om te bepalen in welke situaties bepaalde onderzoekshandelingen alsnog niet uitgevoerd moeten worden zijn hier niet van toepassing.

Indien tijdens het proefsleuvenonderzoek, tegen alle verwachtingen in, een steentijdsite wordt aangesneden moet de onderzoeksmethode aangepast worden. Alle vondsten worden ingemeten en voorgelegd aan een specialist, opdat een verdere waardering van de vindplaats kan plaatsvinden (d.m.v. waarderende boringen en aardkundige waarnemingen ivm bewaringscondities). Hierbij wordt verwezen naar de bepalingen rond steentijdvindplaatsen en relevante onderzoeksmethodes conform de Code van Goede Praktijk.

2.4.6 Onderzoekstechnieken

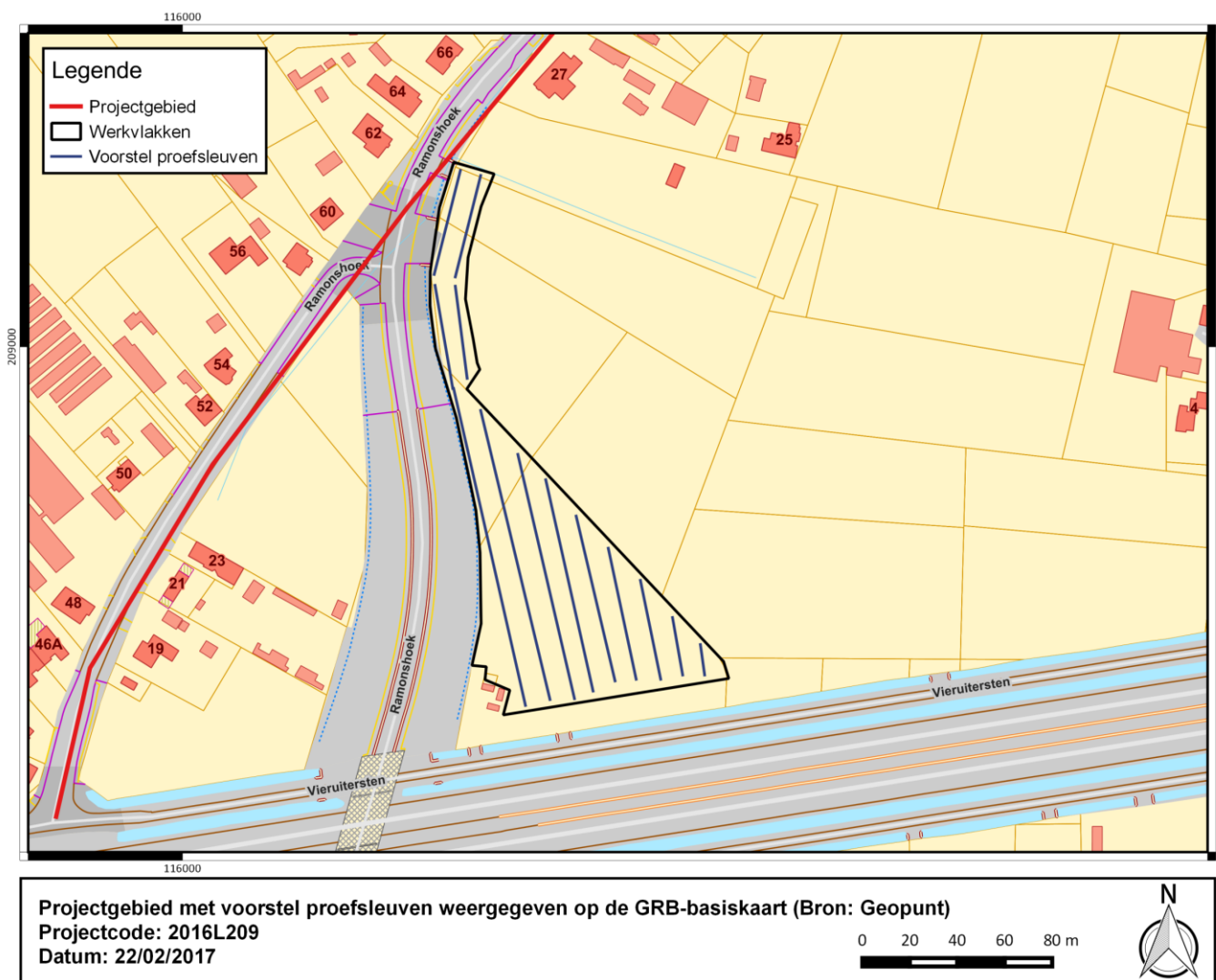
Het onderzoeksgebied is ca. 0,8ha groot (=8920m²). De proefsleuven dienen 10% van de onderzoekbare oppervlakte te beslaan (= ca. 892m²) met bijkomend ca. 2,5% aan kijkvensters of dwars/volgsleuven waar nodig (= ca. 223m²). De kijkvensters moeten voldoende groot zijn om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden.

Figuur 2: Advieszone proefsleuven.

Voor de grondwerken van start gaan bekomt de veldwerkleider de nodige leidingplannen, hetzij van de initiatiefnemer, hetzij via een KLIP-melding. Deze dienen (digitaal of analoog) aanwezig te zijn gedurende de werken.

De maximale tussenafstand van de proefsleuven bedraagt 15m van as op as. De inplanting van de proefsleuven is vrij te bepalen door de veldwerkleider aangezien deze niet gebonden zijn door een uitgesproken reliëf (cf.1.2.1.4). Er kan niet afgeweken worden van de vooropgestelde dekkingsgraad.

Figuur 3: voorstel proefsleuven.

De proefsleuven worden aangelegd door een rupskraan met platte bak, deze kraan dient over voldoende vermogen te beschikken om een vlotte werking te garanderen (bv. Hitachi Zaxis 210, ...). De minimale breedte van de kraanbak bedraagt minimaal 2m. De proefsleuven worden laagsgewijs uitgegraven door de kraan, onder begeleiding van de veldwerkleider, tot op het archeologisch leesbaar niveau.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek dienen profielkolommen aangelegd te worden, deze worden geïnterpreteerd door de aardkundige. Het betreft minstens 1 profiel per sleuf, in een geschrinkt patroon. Deze profielen hebben tot doel de opeenvolging van de bodemlagen te registreren en te interpreteren. Deze bodemprofielen dienen tot minstens 0,5m in het ongeroerde sediment gezet te worden.

De grond moet gescheiden afgegraven en gestockeerd worden. Na de terreininventarisatie dienen de sleuven weer aangevuld te worden waarbij de teelaarde terug bovenaan komt te liggen.

Het proefsleuvenonderzoek, zijnde veldwerk, verwerking en rapportage dienen te voldoen aan de bepalingen in de Code van Goede Praktijk.

2.4.7 Eventuele afwijkingen van de CGP

Voor de prospectie met ingreep in de bodem worden geen situaties verwacht waarin afgeweken zal moeten worden van de bepalingen in de Code van Goede Praktijk.

2.4.8 Noodzakelijke competenties uitvoerders

Het veldteam bestaat minimaal uit:

-een veldwerkleider onder begeleiding van een erkend archeoloog. Deze veldwerkleider voldoet aan de bepalingen in de Code van Goede Praktijk.

-één assistent-archeoloog, voldoende aan de bepalingen in het de Code van Goede Praktijk.

-een aardkundige, conform de bepalingen in de Code van Goede Praktijk.

Conform de Code van Goede Praktijk artikel 9.3 ligt de beslissing tot natuurwetenschappelijke staalname bij de veldwerkleider, in overleg met de aardkundige en Onroerend Erfgoed waar relevant. In de opmaak van de raamprijs moet een stelpost natuurwetenschappelijk onderzoek voorzien worden die kan aangesproken worden indien nodig.

Voor de rapportage wordt minstens de veldwerkleider ingezet onder toezicht van de erkende archeoloog.

2.4.9 Schatting inzake tijd en kosten

2.4.9.1 Tijd

°veldwerk

- 1 werkdag veldteam van 3 man
- graafmachine = 1 dag aanleg & 0,5 dag dichten
- aardkundige = 0,5 dag

°verwerking

- 1 mandag plannen/vondstverwerking
- 2 mandagen rapportage
- 0,5 mandag rapportage aardkundige

2.4.10 Kosten

5445 euro excl. BTW + 10% NWO (indien noodzakelijk)

2.5 Conclusie

Aquafin nv plant de realisatie van een gescheiden rioleringsstelsel en bufferbekken te Overslag, op het grondgebied van Wachtebeke. De werken omvatten de aanleg van een DWA en RWA, het hergraven en herprofilering van grachten en de aanleg van een bufferbekken. Enkel ter hoogte van het beoogde bufferbekken moet uitgegaan worden van een substantiële bedreiging van het bodemarchief, verdere werkzaamheden vinden plaats in reeds geroerde grond. Gelet op het eolische karakter van de ondergrond moet uitgegaan worden van een relatief oppervlakkig archeologisch niveau.

Omwille van deze bedreiging in de zuidelijke sector, tegen de Vieruitersten, is een proefsleuvenonderzoek ter hoogte van de werkzone aangewezen.

Deel 3: Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2016

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt